

הדגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

הדגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

בס"ד

פרשת ויקהל - פקודי | עלון מס' 18

'היוזמה - המנוע להצלחה'

בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' לבא לפני משה לאמר לו אני אעשה כל אשר אדני דובר.

בחיי היום יום, ישנם שנתקלים בשני המצבים הללו, מידי פעם איזה נדיבות שאופפת אותם, איזה רגשות לב שגואים על עצמם... וההתרגשות של הלב... הפתיחות שלו.. יוצרת נתינה.. ונדיבות..

אך ישנו בסתר הלב איזו כמיהה פנימית, כישרון חבוי, המעוניין להתפרץ... לצאת... לעשות... להועיל... לבנות... הנשיאות הלב היא זו שמובילה את האדם.. וזה יכול להיות בכל תחומי החיים...

ישיבת מיר, חדר האוכל, ארוחת בוקר, יענקל פונה לידידו משולם, ושואל אותו על איזה תוס' במרחבי הש"ס, ומיודעינו משולם, שהוא מתמיד נפלא.. בעל כשרון גדול.. מיוחד שבמיוחדים.. לא מצליח להיזכר בתוס'... משולם מזועזע מעצמו... לא מאמין.. שכחתי תוס'... באמצע ארוחת הבוקר, הוא מזנק מחדר האוכל, ורץ... מה זה רץ... טס, לבית המדרש... הוא מתיישב ליד הגמרא ומתחיל את הש"ס כולו מהתחלה... בהתמדה עצומה, יתר על מה שהיה עד היום... ואכן כן... אחרי כמה שנים הוא צמח לאחד מגדולי ישראל... מופלג שבמפלגים... כשסיפרו את הסיפור הזה לאחד מגדולי הדור, אמר - אם ר' משולם היה שואל לפני כן מה לעשות, ברור שהיו מורים לו שהוא חייב לברך ברכת המזון... אבל אם הוא היה שואל, הוא מפספס את הנשיאות הלב שלו...

בספר דעת תורה מביא וז"ל : אם תסתכל באדירי עולם, כל העשירים הגדולים הנה רובם ככולם באו לשיא עלייתם כי אם רק אודות ליוזמתם הכבירה, איש חסר יוזמה, לא יתכן לו בשום אופן לעלות אל על, סימן מובהק הוא באדם, איש בעל יוזמה בחון ומודע כי הוא ממין חומר הגדולים הוא, והמעפילים לעלות אל ראש ההר יגיעו, ואם אינו בעל יוזמה, כי אז תבחן ודאי כי הוא ממין השפלים והננסים הוא, ואשר במצב זה כבר כן יישאר בלתי ספק. עכ"ל

הרי לנו כי ההמשך הישיר של נשיאות הלב שכתבנו, הוא לא רק השאיפה, אלא צריך להיות בעל יוזמה.. משה רבינו מחפש מי יכול לבנות את המשכן וכליו, ובצלאל ואהליאב ניגשים בלי ניסיון קודם.. הם ניגשים כי יש להם שאיפה ויש להם יוזמה... זה המתכון להצלחה.. זה הסוד... וכשיש יוזמה ויש שאיפה הקב"ה נותן גם סייעתא דשמיא להצליח...

כא: ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדכה רוחו אתו הביאו את תרומת ה' למלאכת אהל מועד ולכל עבדתו ולבגדי הקדש:

בפסוק הזה כתוב שתי הגדרות לאנשים המביאים את תרומתם למלאכת המשכן, האחד נשאו ליבו והשני נדבה רוחו, מה ההבדל ביניהם? מה היא נשיאות לב ומהי נדיבות רוח...

והדבר הנוסף - כאשר בצלאל ואהליאב נגשו למלאכת המשכן, מנין היה להם בכלל את העוז, לבוא לבנות את משכן ד', מה הניסיון הקודם שהיה להם? איפה הם למדו להיות בעלי מלאכה?

בשאלה הזו נוגע הרמב"ן: ויבאו כל איש אשר נשאו לבו. על החכמים העושים במלאכה יאמר כן, כי לא מצינו על המתנדבים נשיאות לב, אבל יזכיר בהם נדיבות, וטעם אשר נשאו לבו, לקרבה אל המלאכה, כי לא היה בהם שלמד את המלאכות האלה ממלמד, או מי שאימן בהן ידיו כלל, אבל מצא בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' (דה"ב י"ז) לבא לפני משה לאמר לו אני אעשה כל אשר אדני דובר. וכבר הזכרתי זה בסדר האחר (לעיל לא ב). והנה אמר שבאו לפני משה כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה, וכל אשר נדבה רוחו אותו הביאו התרומה. והנה משה אמר לכולם כי קרא ה' בשם בצלאל ואהליאב (פסוק ל), ואחרי כן קרא להם משה ואל כל חכם לב (להלן לו ב) שיבואו לפניו ונתן להם הנדבה:

הרמב"ן מחלק בין נשיאות הלב לנדיבות רוח.. ובביאור דבריו, לנתינת תרומה צריך נדיבות רוח, ולעבודת מלאכת המשכן צריך נשיאות לב, מה ההבדל ביניהם???

נשיאות לב היינו השאיפה... הכמיהה... הכיסופין... ההשתוקקות... להשיג משהו.. להיות שותף.. לייצר ולבנות..

נדיבות רוח זו השראה... איזו השראה זמנית שנופלת עלי.. כאשר אדם מגיע לאיזה צורך של תרומה, כי בקשו.. כי הוא מרגיש שייכות.. כי הוא מחובר לתוכן.. זו נדיבות רוח... יש לו השראה של נתינה.. אדם בשעת שמחה, הברז יותר משוחרר, יש איזו רוח נדיבה ששורה עליו...

נשיאות לב היא איזה רצון תמידי איזה כישרון חבוי שמנקר מבפנים.. שכמהה לצאת.. משתוקק להתפרץ... לפי זה עונה הרמב"ן, מאיפה בצלאל ידע את המלאכה המוטלת עליו? מה הניסיון הקודם שהיה לו? אכן לא היה לו ניסיון, היה לו משהו אחר היה לו נשיאות לב... וכלשון הרמב"ן - אבל מצא



אחד בשביל כולם - וכולם בשביל אחד...

לב: ותכל כל עבודת משפך אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר

צוה יהוה את משה בן עשוי:

התורה כותבת, כי כילו לעבוד את עבודת המשכן, ובני ישראל עשו ככל אשר צווה וכו', והשאלה המתעוררת, הרי מי שעשו את המלאכה היו בצלאל ואהליאב ושאר חכמי הלב, לא כל בני ישראל, אז מדוע התורה נותנת קרדיט לבני ישראל?

בדברי האור החיים: עוד נראה כי כאן עשה הכתוב מחברת הכללות בקיום התורה והראה כי בני ישראל יזכו זה לזה והתורה נתנה להתקיים בכללות ישראל כל אחד יעשה היכולת שבידו ויזכו זה לזה.

מחדש כאן בעל האור החיים, כי אמנם בכל עשיה שיש לציבור, אפי' שרק המיעוט עושה, אך אם כל אחד עושה את המוטל עליו, וזה מזכה את כל הכלל... וכאן הרי בני ישראל תרמו, והחכמי לב יצרו, הרי לנו שותפות בכללות...

וממשיך: ובזה מצאנו נחת רוח כי ה' צווה תרי"ג מצות ומן הנמנע שימצא אדם אחד שישנו בקיום כולם וזה לך האות כהן ולוי וישראל ונשים, יש מצות עשה בכהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצות לישראל שאינם בכהנים, וכן בלויים, וכן בנשים, ומה מציאות יש ליחיד לקיימם להשלים תיקון לרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו אשר יכונו להם, אלא ודאי שתתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה, והוא מה שאמר הכתוב כאן ויעשו בני ישראל ככל אשר צווה ה' כינה לכולם יחד מעשה כולם הגם שמהם הביאו הנדבה מהם עשו מלאכה יאמר על כללותם שעשו הכל, וסמך מאמר זה למלאכת הבגדים אשר עשאוים יחידים מישראל, להעירך כי על פרט זה יאמר שעשאוהו בני ישראל באין הבלד, ומעתה כל אחד מישראל הביא כל הי"ג מינים שבנדבה ועשה כל המלאכות האמורות:

וכאן עונה האור החיים על שאלה נוספת - הייתכן כי אדם מישראל יזכה לקיים את כל תרי"ג המצוות, והרי יש מצוות השייכות דווקא לכהנים, ומצוות השייכות לגברים, אלא שהתורה מתקיימת מתוך הכלל ישראל אני עושה את חלקי ואתה את חלקך ומתוך הכלל מתקיים התרי"ג מצוות... וזה מתקן את הרמ"ח והשס"ה שלי...

- שלום ר' יענקל... אנחנו עושים מגבית לספר תורה חדש לבית כנסת, אולי תרצה להשתתף???
- אויש.. לא כרגע המצב קצת לא משו...
- מה ?? תראה כולם נותנים אפי' הרשל נתן 1000 דולר...
- אה.. באמת הרשל נתן?? טוב אז אני נותן 1500 דולר...
- יופי... יופי... שכו"ח... שכו"ח...

הכלי יקר בפרשת פקודי (לה ה) כותב על הפסוק - קחו מאתכם תרומה לה'. ...ועוד יכלול מאתכם שכל א' ידרזו למצווה מעצמו כי יש לך אדם שאינו נותן כלום עד שרואה אחרים נותנים ומתקנא בהם, ע"כ הוא נותן להשוות את עצמו להם וזה אינו מאתכם כי הוא עצמו אינו סבה אל הנתינה אלא אחרים סבה לו.

ובתורף דבריו, הרי הנתינה צריכה להגיע מסיבה אישית פנימית, ולא בגלל שהוא רואה את האחרים נותנים והוא נותן לא בגלל שהוא רוצה, אלא כי הוא לא רוצה להיות שונה מאחרים, וזו אינה נתינה טובה... הנתינה הראויה היא, שהיא מגיעה מהפנימיות שלו, כי הוא רוצה לתת...

אם ננסה לחבר את שני הדברים שראינו, הרי לנו כך - יש לכל אדם את הערך הראוי של עבודת היחיד, היא המגיעה מתוך הפנימיות שלו... מתוך הרצון שלו לתרום... לתת... להעניק... הוא צריך להביא את האישיות שלו לידי ביטוי, לא בגלל האחרים... לא בגלל החפץ החברתי... לא בגלל הרצון שהוא לא יהיה שונה... אלא להביא את האני הפנימי שלו... להביא את הייחודיות שלו... את מי שהוא באמת... אך בד בבד הוא צריך לזכור, כי דווקא כשהוא מביא את הביטוי הייחודי שלו... את האמירה הפנימית שלו.. הרי הוא חלק מהכללות של עם ישראל, כמו שכותב האור החיים - הישראל אינו עושה את המצוות של הכהן, והאשה איננה מקיימת את מצוות הגבר, והאדם הפשוט אינו מקיים את מצוות המוטלות על המלך... אך כאשר האשה עושה את מה שמוטל עליה, והכהן עושה את המוטל עליו, והמלך עושה את המוטל עליו, הרי בכללות עם ישראל יש שיתוף, שכולם עושים ומקיים את רצון הקל, הרי גם הישראל, וגם המלך, וגם האשה, כולם יחד שותפים במצוות... והקיום של המלך מתקן את החלק שלי... הקיום של הכהן מתקן את החלק שלי..

המסר היוצא מכאן - הוא החובה לזכור את שני הקצוות מצד אחד יש לי לך לו את הייחודיות המיוחדת שלו ואת הטאצ' הזה בעבודת ד' יש רק לי ואני מקיים את זה לא בגלל האחרים אלא כי זה השליחות שלי וכשאני מקיים את השליחות שלי זה יוצר את האישיות שלי... את המשמעות שלי... ומן הקצה השני אל תשכח לרגע שאתה אחד מתוך מערכת שלימה של כלל ישראל.. כשאתה מקיים את חלקך הרי אתה חלק מפסיפס שלם של כל עם ישראל...

וכן מצינו שכאשר אדם תורם לצורך ספר תורה או שאר מצוות הרי זה לא שחלקו הוא כגובה תרומתו אלא השותפות שלו היא בהכל, וכנ"ל לכל השאר המשתתפים כי השותפות הזו יוצרת את מה שכותב האור החיים שיש איזה מחברת כללות בקיום התורה...

